

Kerim ÇOBAN*

NUMUNELER

Numunelik Eşya ve Model Değimi: Belli bir tür eşyayı temsil eden, sunuş şekli ve miktarı belli bir tür veya nitelikteki eşya için sipariş vermekten başka bir amaç için kullanılması mümkün olmayan her türlü madde veya örnek anlamına gelir.

Önemli değeri olmayan ve temsil ettikleri eşya bakımından siparişte bulunulmak için kullanılabilecek nitelikteki numunelik eşya ve modellere muafiyet tanınır.

I- İLGİLİ MEVZUAT HÜKÜMLERİ

4458 Sayılı Gümrük Kanunu'nun 167.Maddesinin 8.Fıkrasının d Bendine Göre (Ticari Mahiyet Arz Etmeyen Numuneler): Bir ticari faaliyetin yürütülmesi ile bağlantılı;

- i- Önemli değeri olmayan numunelik eşya ve modeller,
- ii- Basılı reklamcılık dokümanları ve reklamcılık amacına yönelik malzemeler,
- iii- Bir ticari fuarda veya benzeri bir faaliyette kullanılan veya tüketilen ürünlerin,

Serbest dolaşıma sokulması Gümrük Vergilerinden muafır.

Gümrük Yönetmeliğinin 169/2.Maddesine Göre: “Kanununun 167.maddesinin birinci fıkrasının (8) inci bendinin (d) alt bendinin (i) numaralı alt bendi kapsamına giren numunelik eşya ve modellerin, gümrükçe yapılan muayene sonucunda ticari nitelikte olmadığına kanaat getirilmesi gerekir. Bunun için gümrük idareleri her bir numunenin tek tek kıymetini veya aynı partiye dahil numune ve modellerin kıymet toplamını göz önüne alırlar. Aynı gönderici tarafından değişik kimselere gönderilen numune ve modellerin kıymetleri bunlar aynı zamanda ithal edilseler dahi, bu maddenin uygulanmasında dikkate alınmaz. Numunelik eşya ve modellerin yolcu beraberinde gelmesi durumunda, Gümrük Yönetmeliğinin 131.maddesinde düzenlenen ve kapsamı Ticaret Bakanlığınca belirlenen Yolcu Beraberli Numune, Sergi ve Fuar Eşyası Beyan Formu ile beyan yapılabilir”.

2009/15481 Sayılı Kararın 86.Maddesine Göre: “ (1) 89 uncu maddenin birinci fıkrasının (a) bendi hükmü saklı kalmak kaydıyla, önemli değeri olmayan ve temsil ettikleri eşya bakımından siparişte bulunulmak için kullanılabilecek nitelikteki numunelik eşya ve modellere muafiyet tanınır.

(2) Gümrük idaresi, muafiyetin uygulanması esnasında numune veya model olma özelliklerini ortadan kaldırmayacak şekilde, kendi başlarına kullanılabilecek nitelikteki eşya için yırtma, delme veya açık ve sabit bir şekilde işaretleme ya da herhangi başka bir işlem yoluyla kalıcı olarak kullanılmasını önleyici tedbirleri alabilir.

(3) **Numunelik eşya ve model deyimi**, belli bir tür eşyayı temsil eden ve sunuş şekli ve miktarı belli bir tür veya nitelikteki eşya için sipariş vermekten başka bir amaç için kullanılması mümkün olmayan her türlü madde veya örnek anlamına gelir.”.

Gümrük Yönetmeliğinin 169/4.Maddesine Göre: “Gümrük idareleri, yukarıda sayılan eşya dışında olup, nihai tüketime elverişli üretim süreci sona ermiş numune ve modellerin üzerlerine numunelik vasfına zarar vermeden 'numunedir' damgasını vurma işlemi yapmaya yetkilidir.”.

4458 Sayılı Gümrük Kanunu'nun Bazı Maddelerinin Uygulanması Hakkındaki 2009/15481 Sayılı Kararın 35.Maddesine Göre: “1) Üretilmiş belli bir mal grubunu temsil edecek ya da üretilmesi planlanan eşyanın örnekleri niteliğinde olan numunelere geçici ithalat izni verilir.

2) Ancak, tek bir şahıs tarafından getirilen aynı cinsten fazla miktarda eşya ile tek bir şahsa gönderilen çok sayıda eşya numune olarak değerlendirilmez.

3) Numuneler, Türkiye Gümrük Bölgesinde iken gösteri amacı dışında herhangi bir şekilde kullanılamaz.”.

2009/15481 Sayılı Kararın 77.Maddesine Göre: “İlaç özelliği olan ürünlerin üretiminde kullanılan malzemelerin kalite kontrolü için Dünya Sağlık Örgütü tarafından onaylanmış referans maddelerine ilişkin numunelerin, Sağlık Bakanlığınca izin verilen kurumlarca ithal edilmesi halinde gümrük vergileri aranmaz.”.

2009/15481 Sayılı Kararın 89/1-a.Maddesine Göre: 90.madde hükümlerine uygun olarak getirilen, Türkiye Gümrük Bölgesi dışında üretilmiş olan, bir ticari fuar veya benzeri bir olay münasebetiyle getirilecek olan her türlü eşyanın temsil edici özelliklerini taşıyan küçük miktardaki numunelere muafiyet uygulanır.

2009/15481 Sayılı Kararın 90/1-a.Maddesine Göre: “(1) 89.maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin uygulanmasında (bir ticari fuar veya benzeri bir olay münasebetiyle getirilecek olan her türlü eşyanın temsil edici özelliklerini taşıyan küçük miktardaki numuneler için) Yabancı ülkelerden ücretsiz olarak gönderilmesi veya serbest dolaşıma sokulan eşya ile birlikte gelmesi gerekir.”.

Gümrükler Genel Müdürlüğü'nün 2016/19 Sayılı Genelgesine Göre: [Gümrük Yönetmeliğinin "Serbest dolaşıma girişte sözlü beyana tabi eşya" başlıklı 169.maddesinin 2.fıkrası uyarınca, Kanunun 167.maddesinin birinci fıkrasının (8) numaralı bendinin d/i alt bendi kapsamına giren numunelik eşya ve modeller, gümrükçe yapılan muayene sonucunda ticari nitelikte olmadığına kanaat getirilmesi halinde sözlü beyan ile beyan edilebilmektedir. Bunun için gümrükler her bir numunenin tek tek kıymetini veya aynı partiye dahil numune ve modellerin kıymet toplamını göz önüne alırlar.

Bu çerçevede, Gümrük Kanununun 167.maddesinin birinci fıkrasının (8) numaralı bendinin d/i alt bendi ve 2009/15481 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının 86.maddesi düzenlemeleri kapsamındaki numunelik eşya ve modeller gümrük vergilerinden muaf olarak sözlü beyan ile beyan edilebilmektedirler.

Bu itibarla;

1- Yolcu olarak şirket çalışanlarının beraberinde getirdikleri, 2009/15481 sayılı Kararın 86.maddesi hükümlerine tabi numunelik eşya ve modellerin gümrüğe sunulması,

2- Eşyanın serbest dolaşıma girişine ilişkin beyanın Gümrük Kanunu'nun 5.maddesi ile 225.maddesinin birinci fıkrası hükümleri çerçevesinde eşyanın sahipleri ile bunlar adına hareket edenler tarafından doğrudan temsil yoluyla veya gümrük müşavirleri tarafından dolaylı temsil yoluyla sözlü beyan ile yapılması,

Gerekmektedir.].

Gümrükler Genel Müdürlüğü'nün 2020/18 sayılı Genelgesine Göre: [.. 2-Yolcu Beraberinde Getirilen Numunelik Eşya ve Modellerin Serbest Dolaşıma Girişine İlişkin Gümrük İşlemleri:

4458 sayılı Gümrük Kanununun 167.maddesinin birinci fıkrasının 8/(d-i) bendi ile 2009/15481 sayılı Kararın 86.maddesi kapsamında yurt dışından ülkemize yolcu beraberinde getirilen numunelik eşya ve modeller, ithalatçı firmanın çalışanları tarafından, Gümrük Yönetmeliğinin 131.maddesinin birinci fıkrası ile 169.maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde, Bakanlık web sayfasında "e-işlemler" bölümünde yer alan "Yolcu Beraberi Numune, Sergi ve Fuar Eşyası Beyan Formu" ile beyan edilir. ...].

Gümrükler Genel Müdürlüğü'nün 14.05.2019/44160769 Tarih ve Sayılı Yazısına Göre: “ ... Gümrük Kanununun 167.maddesinde; ilgili maddede sayılan hallerde serbest dolaşıma sokulacak eşyanın gümrük vergilerinden muaf tutulacağı hüküm altına alındığından, anılan madde kapsamında gerçekleştirilecek ithalat işlemlerinde ek mali yükümlülük tahsil edilmeyecektir. ...”.

İhracat: Bir malın, yürürlükteki ihracat mevzuatı ile gümrük mevzuatına uygun şekilde Türkiye gümrük bölgesi dışına veya serbest bölgelere çıkarılmasını veyahut Bakanlıkça ihracat olarak kabul edilecek sair çıkış ve işlemlerini ifade eder.

Bedelsiz İhracat: Karşılığında yurt dışından bir ödeme yapılmaksızın yurt dışına mal çıkarılmasıdır.

Bedelsiz İhracata İlişkin (İhracat: 2008/12) Sayılı Tebliğin 2.Maddesine Göre: “ a) Gerçek veya tüzel kişiler tarafından götürülen veya gönderilen hediyeler, miktarı ticari teamüllere uygun numuneler ile reklam ve tanıtım malları, yeniden kullanıma veya geri dönüşüme konu ithal edilmiş mal ve ambalaj malzemeleri, bedelsiz olarak ihraç edilebilir.

b) Daha önce usulüne uygun olarak ihraç edilmiş malların bedelsiz gönderilmesi ticari örf ve adetlere uygun parçaları, fireleri ile garantili olarak ihraç edilen malların garanti süresi içinde yenilenmesi gereken parçaları, ...

ç) Yurt dışında yerleşik tüzel kişiler, yabancı turistler ve yurt dışında ikamet eden Türk vatandaşlarının beraberlerinde götürecekleri, gönderecekleri veya adlarına gönderilecek mal ve taşıtlar,

Bedelsiz olarak ihraç edilebilir.”

Bedelsiz İhracata İlişkin (İhracat: 2008/12) Sayılı Tebliğin 3.Maddesine Göre: [1) İkinci maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde yer alan mallardan, değeri 250.000 (iki yüz elli bin) ABD Dolarına kadar olanlar ile değer ve miktarına bakılmaksızın birinci fıkrasının (d) ve (e) bentlerinde belirtilen malların bedelsiz ihracat izni başvuruları doğrudan ilgili gümrük idaresine yapılır.

2) İkinci maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde yer alan mallardan, değeri 250.000 (iki yüz elli bin) ABD Doları ve üzeri olanların bedelsiz ihracat izni başvuruları ise Bedelsiz İhracat Formu doldurularak İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliklerine yapılır.

3) İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterlikleri verilen bedelsiz ihraç izinlerinin bir örneğini talep sahibine, bir örneğini de ilgili gümrük idaresine intikal ettirirler.

4) Bedelsiz ihraç izinlerinin geçerlilik süresi 1 (bir) yıldır.

...

6) İkinci maddenin birinci fıkrasının (ç) bendi kapsamında, yurt dışında yerleşik tüzel kişiler, yabancı turistler ve yurt dışında ikamet eden Türk vatandaşlarının, Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 11/1-b maddesinde düzenlenen istisnadan yararlanarak yurt dışına götürecekleri, gönderecekleri veya adlarına gönderilecek mal ve taşıtların bedelsiz ihracına, satıcı tarafından verilen satış faturası nüshası veya satıcı onaylı örneklerine istinaden, ilgili gümrük idarelerince izin verilir.]

Bedelsiz İhracata İlişkin (İhracat: 2008/12) Sayılı Tebliğin 4.Maddesine Göre: “Kanun, kararname ve uluslararası anlaşmalarla ihracı yasaklanmış malların bedelsiz ihracatına izin verilmez. İhracı ön izne bağlı malların bedelsiz olarak ihraç edilmesi de, ancak ilgili merciin ön iznine istinaden mümkündür”.

Bedelsiz İhracata İlişkin (İhracat: 2008/12) Sayılı Tebliğin 5.Maddesine Göre: “1) İhracında Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu'na prim kesintisi yapılan malların bedelsiz olarak ihraç edilebilmesi için, söz konusu primin ödendiğine dair banka dekontunun ibrazı gerekir. Ancak FOB değeri 1.000- USD'yi geçmeyen malların bedelsiz ihracı Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu kesintisine tabi değildir.

2) 6/6/2006 tarihli ve 26190 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İhracı Kayda Bağlı Mallara İlişkin Tebliğ (İhracat 2006/7) eki listedeki mallardan, değeri FOB 1.000 (bin) ABD Dolarını geçenlerin bedelsiz olarak ihracında kayıt şartı aranır.”.

Bedelsiz İhracata İlişkin (İhracat: 2008/12) Sayılı Tebliğin 6.Maddesine Göre: “Bedelsiz ihracata konu olan mal ve eşyalar ihracatta uygulanan desteklerden yararlandırılmaz.”.

Bedelsiz İhracata İlişkin (İhracat: 2008/12) Sayılı Tebliğin 7.Maddesine Göre: “Bu Tebliğ kapsamında yapılacak bedelsiz ihracat, standartlar ve ürünlere ilişkin teknik mevzuat hükümlerine tabi değildir.”.

Bedelsiz İhracata İlişkin (İhracat: 2008/12) Sayılı Tebliğin 8.Maddesine Göre: “Tebliğin ikinci maddenin birinci fıkrasının (a), (c), (ç), (d) ve (e) bentleri kapsamında yapılacak bedelsiz ihracatlarda, İhracatçı Birliğine üye olma şartı aranmaz.”.

Bedelsiz ihracat; 3065 sayılı KDV Kanununun 11 ve 12.maddeleri çerçevesinde ihracatçıya iade edilen KDV, bu Genelgenin 2-(ç) maddesinde belirtilen ihracat iadesinden veya ihracata yönelik devlet yardımlarından yararlanan eşya kapsamında değerlendirilemez. **(Gümrükler Genel Müdürlüğü'nün 2013/34 Sayılı Genelgesi).**

Bedelsiz ihracat işlemleri dolayısıyla yüklenilen KDV; Önce 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 32.maddesine göre (İstisna edilmiş işlemlerde indirim) işlem yapılır, indirime konu edilemeyen kısmın ise iadesi yapılır. **(3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu, KDV Uygulama Genel Tebliği, 60 Sayılı Katma Değer Vergisi Sirküleri, Maliye Bakanlığı'nın 04/06/2004 tarih ve KDVK-17 /2004-17 sayılı Özelgesi).**

Kişisel görüşümüz: Ürünlerin yurt dışında tanıtım ve pazarlamasını sağlamak amacıyla, miktarı ticari teamüllere uygun örnek ürünlerin, tanıtım malzemelerinin veya promosyon amaçlı ürünlerin bedelsiz ihracatına ilişkin olarak düzenlenen gümrük beyannameleri ve ilgili kağıtlar, münhasıran bu ürünlere ilişkin düzenlenmiş olması koşuluyla Damga Vergisinden istisnadır. Damga vergisine tabi değildir.

Not 1: Bedelsiz ihracatla ilgili çok daha ayrıntılı bilgi sahibi olmak isteyen arkadaşlar; **25.09.2020 tarihinde İstanbul Gümrük Müşavirleri Derneği “www.igmd.org.tr” sitesinde, 28.09.2020 tarihinde “www.muhasibetr.com” sitesinde yayımlanan “Bedelsiz İhracat” isimli makalemizi okuyabilirler.**

Not 2: Not: *Bu konu başta olmak üzere, YYS Yıllık Faaliyet Raporu Hazırlanması, YYS Yıllık Zorunlu Eğitimlerinin Verilmesi, YYS Revizyonları, Ön İzleme, Yeni YYS Belgesi Hazırlıkları ve YYS Belgesi Alım Süreci, YYS Başvuru Formlarının Doldurulması, YYS Danışmanlığı, vb. Tüm YYS Süreçleri hakkında daha fazla ayrıntılı bilgiyi, Gümrük ve Dış Ticaret Mevzuatı konularında gerekli Hukuki ve Mevzuat Desteğini, İdari ve Adli İtiraz Süreçleri, Dava Açılması, Dava Aşamalarının Takibi, İlgili Mevzuat Ve Hukuki Açılardan Gerekli İtiraz Ve Savunmaların Yapılarak Dava Sonucunun Olumlu Sonuçlandırılması, Sonradan Kontrol/ Firma İncelemesi Yapıtırılması, Antrepo Açma, Antrepo Genişletme, AN6, AN7, AN8 Raporlarının düzenlenmesi, ... vb. işlemleri, Sürekli/ Düzenli, Aylık, Yıllık Gümrük ve Dış Ticaret Danışmanlığı, Olay (Konu) Başlı Gümrük ve Dış Ticaret Danışmanlığı, Gümrük ve Dış Ticaret Mevzuatı Eğitimleri, ... vb. konularında yardım, destek, danışmanlık ve benzeri hizmetleri -İsterseniz- Firmalarımız “Çoban Gümrük Dış Ticaret Denetim, Danışmanlık ve Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği A. Ş.”den veya “Çözüm Denetim Gümrük Dış Ticaret Ve Danışmanlık A. Ş.”den alabilirsiniz.*

II- DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerinin incelenmesinden de anlaşılacağı üzere:

1- Numunelerle ilgili mevzuat hükümleri genelde numune ithalatı üzerine yoğunlaşmış olup, numune ihracatı ise 250.000-USD ile sınırlandırılmıştır. Değeri 250.000-USD’ye kadar olan numunelerin ihracatı serbest olup, herhangi bir izne gerek olmadan gümrük müdürlüklerinden yapılabilmektedir.

Değeri 250.000-USD’nin üzerinde olan numunelerin ihracatı ise izne tabi olup, İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliklerinden izin alınması gerekir.

Numune ithalatlarında ise 250.000-USD kıymet sınırı bulunmamaktadır.

2- 4458 sayılı Gümrük Kanunu’nun 167.maddesinde sayılan hallerde serbest dolaşıma sokulacak eşyanın gümrük vergilerinden muaf tutulacağı hüküm altına alındığından, anılan madde kapsamında gerçekleştirilecek ithalat işlemlerinde (numune ithalatı da dahil) ek mali yükümlülük tahsil edilmemesi gerekir.

3- *Bize göre*, Kanun, kararname ve uluslararası anlaşmalarla ihracı yasaklanmış mallara ilişkin numunelerin ithaline ve ihracına izin verilmez. İhracı ön izne bağlı malların bedelsiz olarak ihraç edilmesi ancak ilgili merciin ön iznine bağlı olduğu için bu kapsamdaki eşyalara ilişkin numunelerin ithali ve ihracı da ilgili merciinin ön iznine tabidir.

4- Bedelsiz İhracat Tebliği kapsamında yapılacak bedelsiz ihracat, standartlar ve ürünlere ilişkin teknik mevzuat hükümlerine tabi olmadığı için *bize göre*; numunelerin ithali ve ihracı da standartlar ve ürünlere ilişkin teknik mevzuat hükümlerine tabi değildir.

5- Numune ihracatlarında, İhracatçı Birliğine üye olma şartı aranmaz.

6- Numune ihracatları KDV İadesinden yararlandırılmaz. **Ancak,** *Numune ihracatı işlemleri dolayısıyla yüklenilen KDV;* önce 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 32.maddesine göre (İstisna edilmiş işlemlerde indirim) işlem yapılır, indirime konu edilemeyen kısmın ise iadesi yapılır.

7- Kişisel görüşümüz: İhraç amacıyla üretilen ürünlerin yurt dışında tanıtım ve pazarlamasını sağlamak amacıyla, miktarı ticari teamüllere uygun örnek numunelerin ve tanıtım malzemelerinin ve/veya promosyon amaçlı ürünlerin ve numunelerin ihracatına ilişkin olarak düzenlenen gümrük beyannameleri ve ekleri, ilgili kağıtlar, münhasıran bu ürünlere ilişkin düzenlenmiş olması koşuluyla Damga Vergisinden istisnadır.

8- Numuneler, Türkiye Gümrük Bölgesinde iken gösteri ve örnek olma amacı dışında, herhangi bir şekilde ve herhangi bir başka amaçla kullanılamaz.

9- İlgili mevzuat hükümlerinde (maalesef ne ihracatta ve de ithalatta) numunelerin tanımı yapılırken; Numunelerin gerçek kıymet ve miktarlarının ne olduğu belirtilmemiş, numunelerin kesin olarak kıymet ve miktarlarının ne olduğunun üst sınırları çizilmemiştir. Gümrük Kanunu'nun 167.maddesinde bile numunelerin kıymet ve/veya miktarları belirtilmemiş olup, *"Ticari mahiyet arz etmeyen numuneler"* olarak tanımlanmıştır.

10- Mevcut/ Mer-i Gümrük Mevzuatında Numunelerin kıymet ve miktarının ne olduğu Gümrük Muayene Memuru ve idarecilerin (İlgili Gümrük İdaresinin) görüşüne, yorumuna ve insafına bırakılmış olup, en kısa süre içinde muafiyete tabi olan numunelerin kıymet ve miktarlarının açık ve sarih olarak belirlenmesi, ölçü ve üst sınırlarının çizilmesi gerekir.

*Kerim ÇOBAN

**Emekli Gümrük ve Ticaret Başmüfettişi
(Yetkilendirilmiş Gümrük Müşaviri "YGM")**

KAYNAKÇA:

- 4458 sayılı Gümrük Kanunu.
- Gümrük Yönetmeliği.
- 4458 Sayılı Gümrük Kanunu'nun Bazı Maddelerinin Uygulanması Hakkındaki 2009/15481 Sayılı Karar.
- Bedelsiz İhracata İlişkin (İhracat: 2008/12) Sayılı Tebliğ.
- Gümrükler Genel Müdürlüğü'nün 2016/19, 2020/18 Sayılı Genelgeleri.
- Gümrükler Genel Müdürlüğü'nün 14.05.2019/ 44160769 Tarih ve Sayılı Yazısı.
- Maliye Bakanlığı'nın 04/06/2004 tarih ve KDVK-17 /2004-17 sayılı Özelgesi.